

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ในเทศบาลตำบลปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้เขียน นายรัฐกรณ์ แสงโชติ

ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองและการปกครอง)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ
อาจารย์ ดร.วรรณภา ธีระศิริ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
ในเทศบาลตำบลปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คือเพื่อศึกษาถึงลักษณะการมี
ส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปายในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อศึกษา
ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และศึกษาถึง
ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในการศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการค้นหาข้อมูลจาก
ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่และ/หรือทำงานอยู่ในพื้นที่เทศบาลตำบลปาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน
การศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือกลุ่มประชาชนดั้งเดิม (ประชาชนที่เกิดและ/หรืออาศัย
อยู่ในปายมากกว่า 15 ปี) กลุ่มประชาชนที่มาประกอบธุรกิจ กลุ่มประชาชนที่อพยพมาอยู่ใหม่
(ประชาชนผู้ที่ย้ายเข้ามาอยู่และ/หรือเข้ามาทำงานในพื้นที่) กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ จำนวน
200 ตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด

จากการศึกษาพบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 4 กลุ่มมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาพบว่า ประชาชนดั้งเดิมไม่ค่อยได้
มีโอกาสมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยว ถึงแม้ว่าประชาชนกลุ่มดังกล่าวจะได้รับ
ผลกระทบมากที่สุดจากการขยายตัวการท่องเที่ยว เนื่องจากไม่ได้มีโอกาสได้เป็นคณะกรรมการใน
การจัดการท่องเที่ยวของเทศบาลปาย แต่กลุ่มผู้ประกอบการกลับได้มีโอกาสเข้าร่วมมากกว่า
จากการศึกษา หน่วยงานภาครัฐยังให้ความสนใจกับผู้ประกอบการมากกว่าประชาชนดั้งเดิม

อย่างไรก็ตามทั้งกลุ่มประชาชนดั้งเดิมและกลุ่มผู้ประกอบการยังเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในระดับน้อยถึงปานกลาง

ส่วนกลุ่มประชาชนที่อพยพมาอยู่ใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า ได้มีโอกาสเข้าร่วมการประชุมเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลปาย มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะต่อที่ประชุมหรือไม่ และแม้ว่าจะได้เข้าร่วมประชุม ประชาชนกลุ่มนี้ไม่เคยได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบ ติดตามโครงการ หรือเป็นคณะกรรมการในการจัดการท่องเที่ยวแต่อย่างใด

กลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของกลุ่มเจ้าหน้าที่รัฐในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีระดับปานกลาง พบว่าลักษณะการมีส่วนร่วมทั้งการแสดงทางความคิด การเข้าร่วมปฏิบัติและการร่วมติดตามประเมินผล เห็นได้จากการเข้าร่วมปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ นโยบายหรือมาตรการในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวอำเภอปาย

จากการศึกษาพบว่า ข้อจำกัดด้านเวลาเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด โดยเฉพาะในช่วงฤดูการท่องเที่ยว ประชาชนกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเห็นถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาครัฐหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ ควรให้ความสำคัญและความจริงจังในการมุ่งมั่นจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แสดงให้เห็นผลงานที่เป็นรูปธรรม ควรมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลงไปศึกษาและพัฒนาอย่างจริงจัง มีสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อการปรับปรุงภูมิทัศน์ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีนโยบายสนับสนุนส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ให้มีความชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะเทศบาลตำบลปายซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ประชาชน ผู้ประกอบการ ให้เกิดความเข้าใจตรงกันได้ ตลอดจนต้องมีการประชาสัมพันธ์กระตุ้นประชาชนเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วม

Independent Study Title People's Participation in Sustainable Tourism Management in
Pai Sub-district, Pai District, Mae Hong Son Province

Author Mr. Rattakorn Saengchoat

Degree Master of Arts (Political Science)

Independent Study Advisor Lecturer Dr.Wannapa Leerasiri

ABSTRACT

The purposes of this research entitled "People's Participation in Sustainable Tourism Management in Pai Municipality, Mae Hong Son Province" are to study how the people in Pai Sub-district area participate in sustainable tourism management; to examine factors affecting people's participation in sustainable tourism management and to investigate problems and obstacles affecting their participation in sustainable tourism management.

In this research, data were collected by means of questionnaires from the people living and/or working in Pai Sub-district area. Population were categorized into four groups, i.e. native Pai people (people who were born and/or live in Pai for more than 15 years), business entrepreneurs, migrants (people who move to live or work in the area), and government officers. Total of 200 samples were drawn from the population.

The study found that all four groups participated in sustainable tourism management at medium level with minor variations in the degree. Findings show that native Pai people are not likely to participate in sustainable tourism management, even though they are the one who are most affected by the expanding tourism industry. They are not likely to sit on a tourism management committee, unlike business owners who have higher level of participation. According to informants' perception, state agencies have given more attention to business owners as compared to local people. Nevertheless, both groups participated in a low-medium level.

For migrants, the study shows that they participated in sustainable tourism management at a medium level. The factor influencing the participation of migrants was their opportunity to

attend Pai Sub-district Municipality's tourism management meeting and to voice their opinions or give suggestion to the meeting. However, despite attending the meetings, they have never been appointed or assigned to be responsible for monitoring Pai tourism, nor to be a member of a committee on tourism management.

The last sample group is government officers in Pai Sub-district area. The study shows their participation in sustainable tourism management is at a medium level. Characteristics of their participations include voicing their opinions, tending and conserving tourist attractions, performing duties, doing the follow-ups and evaluating the outcome. All of these activities must conform to regulations, rules, and policy measures.

Drawn from research finding, time constraint is one of the most serious problems, especially during the high tourist season. All groups see the importance of conserving natural resource as well as local cultures and tradition. For recommendations, responsible state agencies should give importance to and be sincere in the determination to manage sustainable tourism such as give budgetary support for landscape improvement and tourist attractions development. There should be a unified policy that supports and promotes sustainable tourism management. Local administration, i.e. Pai Sub-district Municipality should make people and businessmen in Pai Sub-district Municipality zone have the same understanding about the sustainable tourism management as well as publicize to encourage people to realize the importance of participation.